

STURMBRIGADE LANGEMARCK, Vlaamse Waffen-ss eenheid 1943-1944 met als officiële benaming 6.ss-Freiwilligen Sturmbrigade 'Langemarck'.

De benaming 'Langemarck' refereert aan de plaats aan het IJzerfront waar in de Eerste Wereldoorlog een groot aantal Duitse studenten sneuvelde. In Duitsland werd het een patriottisch begrip. De Sturmbrigade werd gevormd uit het **Vlaamsch Legioen** dat op 7 mei 1943 op bevel van ss-Rijksleider Heinrich Himmler was ontbonden. Bij een deel van de vrijwilligers leidde dit bevel tot spanningen. Ze waren het niet eens dat de notie "Vlaanderen" uit de eenheidsnaam verdween. Voorts wensten ze hun statuut als legioensoldaten te behouden en de ss-eeed niet te moeten afleggen. Deze eed verbond de vrijwilligers aan Adolf Hitler als Führer des Reiches. Vooral VNV-gezinde vrijwilligers beschouwden dat als een toegeving aan de Groot-Duitse tegenstanders. Zij protesteerden trouwens al langer tegen Groot-Duitse politieke vorming in de Waf-

fen-ss en een kleine groep had zich clandestien in een **Rebellenclub** georganiseerd. De spanning kwam tot een hoogtepunt bij de eedaflegging op 9 november 1943 toen mede onder invloed van de Rebellenclub een grote groep te kennen gaf de eed te zullen weigeren. Na druk van het Duitse kader en de disciplinaire verwijdering van de vermeende leiders van de contestatie volhardde een 500-tal vrijwilligers bij de collectieve eedaflegging. Bij de individuele eedaflegging slonk de groep tot een 200-tal.

Het protest ebde noodgedwongen weg toen de Sturmbrigade einde 1943 tot inzet kwam. Het was een zwaargewapende eenheid met een 2000-tal Vlaamse vrijwilligers die vrijwel onmiddellijk nabij Jampol op het Russische Zuidfront zware verliezen leed. In maart 1944 werd ze al teruggetrokken. Medio 1944 kwam de eenheid nog tot inzet aan de Narwa op het Noordfront. In september 1944 gaf Himmler het bevel de Sturmbrigade om te vormen tot de infanterie **Division Langemarck**.

LITERATUUR: B. de Wever, *Oostfronters: Vlamingen in het Vlaams Legioen en de Waffen SS*, 1984; – J. Vincx, *Vlaanderen in uniform*, VII, 1984; – B. de Wever, 'Rebellen aan het oostfront: de politieke moeilijkheden bij de Vlaamse oostfronters', in WT, jg. 53, nr. 4 (1994), p. 201-216 en jg. 54, nrs. 1-2 (1995), p. 3-12 en p. 81-90.

BRUNO DE WEVER